

GEUPEUTEUBIET LÉ J. B. WOLTERS
GRONINGEN — DEN HAAG — BATAVIA — 1932
Gang Scott 5

LHÈE SABOH NANG

(NEUBEUET KEU ANEU' MIET GLAIH MEUJOEB)

GEURIKA LÉ

L. DE VRIES

NGON

HADJI ABOEBAKAR

REUNTÉH KEUTEULHÈE

GEUPEUTEUBIET LÉ
J. B. WOLTERS' UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ N. V.
GRONINGEN – DEN HAAG – BATAVIA – 1932
Gang Scott 5

1. Bri oempeuen mano'.

Oeroë ka beungoh. Tapi si Gam mantong dji'éh. Da ngon lém pi mantong tjit lam tika. Ban saboh nang mantong meukoewien lam seulimbōt. Roepa ri teungoh mangat teungeut.

Bōh soë tjit njang ka djaga?

Si Djala' ngon si Boeré'. Tadeungokeu djéh soebra raja! Boenoë kon djikli' soentō'. Djimeusoe sabé hana pijōh. Djikheun, oeroë ka djoela. Pakon djih mantong geukoerōng. Di djih haro' djibeudoh beungoh. Oereueng beudoh beungoh moedah raseuki.

,,Koe-koe 'oe-'oee'!" kli' lom si Djala' dji'oelang-oelang.

,,Teu' keuteu'! Teu' keuteu'!" talèh si Boeré' ngon mano' la'én. Sineuna djipeunjo ban kheun si Djala'. Bandoem mano' djimeuklì' oebé na keunoeat. Mangat teukeudjōt si Gam niba' teuneungeut. Bè' lé dji'éh oeroë ka tjot.

,,Koe-koe 'oe-'oee'!"

Ō, djéh leupeue si Gam ka djaga!

Si Gam ngon da djitrōn oejoeb. Da geutatang

pingan saboh ba' djaroë. Meu'asoë keureumeuih njang ka teulawo' ngon lho'. Njankeu keu oempeuen si Djala' ngon si Boeré' geunab beungoh. Keu mano' la'én pi njan tjit.

Da geuboeka pintō eumpoeng. Mano' djiteubiet inong agam. Si Djala' ngon si Boeré' njang teubiet dilèe. Dilikōt njan barōkeu mano' la'én-la'én.

Dang da salén keureumeuih lam sitoee', si

Gam mita ranténg kajèe sikra'. Mano' djimeutadjō-tadjō dja' tjoh oempeuen. Han djeuet takalon djimeuseunoh-seunoh. Lagèe tjit ka deue' moeboeleuen-boeleuen.

,,Bè' kablōh oedalam oempeuen, haj Djala'!" kheun si Gam. Sira djipoh si Djala' batjoet ngon ranténg. Si Djala' djidong teuma oeloea sitoee'.

Da geugoesoee'-goesoee' ba' roeeng si Djala'. Saré geukheun: ,,Meunankeu di gob oereueng njang nèh. Konkeu lagèe boenoë kagidong pingan boe. Toh koegeue beumkeu, ka troë? Ōh, peue roë, ka meutib-tib saré."

,,Kah, Boeré'?" kheun si Gam. Si Gam djiraba takoee si Boeré'. ,,Kah pi ka troë tjit," kheundji. ,,Djinoë lèh dja' meu'èn-meu'èn. Di kèe pi koekeumeung dja' meu'èn-meu'èn tjit."

---

2. Poemanoë keubeue.

Poh siblaih si Poetéh ka djiwoë niba' meuroenoë. Sabab oeroë njoë oeroë Djeumeu'at. Oeroë Djeumeu'at bagaih lheueh sikoela. Ba' rèt hana djimeu'ajeuem-ajeuem. Ladjoe boelat keudé hoegampōng.

„Pakon awaj that neuwoë, lém?" tanjong si Gam ba' si Poetéh.

„Koekeumeung dja' manoë oekroeeng. Sira koedja' poemanoë si Galeuen. Kadja' kah sadjan?"

„Meuhan," seu'ōt si Gam saré djigrōb lambōng. Si Gam seu'oe raja keumeung dja' manoë oekroeeng. Lé ma pi geubri dja' meungnjo ngon lém. Asaj bè' toengang. Peue njang lém kheun, ba' djipatéh. Lom pi djimanoë bè' pat njang lhō'.

Si Poetéh djidja' peuteungoh si Galeuen lam koebang. Djihoee leugat keudéh oekroeeng.

Si Galeuen meuleuhob ban saboh badan. Boenoë diblang brat that djimoeboeet. Beungoh kon trōih 'an tjot oeroë. Djipijōh pi si'at wa'tèe padjōh oempeuen.

Dikroeeng pi ramè tjit aneu' miet poemanoë keubeue. Na meu doea lhèe boh keubeue teu'éh-éh. Teungoh djipleu badandji ngon tapéh lé podji maséng-maséng.

'Oh trōih lam ie si Galeuen pi djipeureubah droë. Si Poetéh djiseuet ie oeateueh badandji njang meuligan. Mangat gléh leuhob ban njang na. 'Oh ka gléh si Gam pi dji'é' lé ateueh roeeng.

Keubeue dji'iem droë. Gèt adoë bōh adoeen hana teumakōt keu keubeue. Keubeue binatang seu'iet. Beuthat beu roepadji sang djoeah. Lom ngon loengkèdji panjang-panjang. Han tjit djipo' podji saban sakri. Meung hana djipeukaroe binatang njan.

Tapi meungnjo tapeukaroe, djih beungèh. Djan beungèh pi kon wajang. Bè' 'an oereueng, rimoeeng djilawan. Na njang talō rimoeeng ngon keubeue. Djitasoë ngon loengkè 'an beusōt proeet.

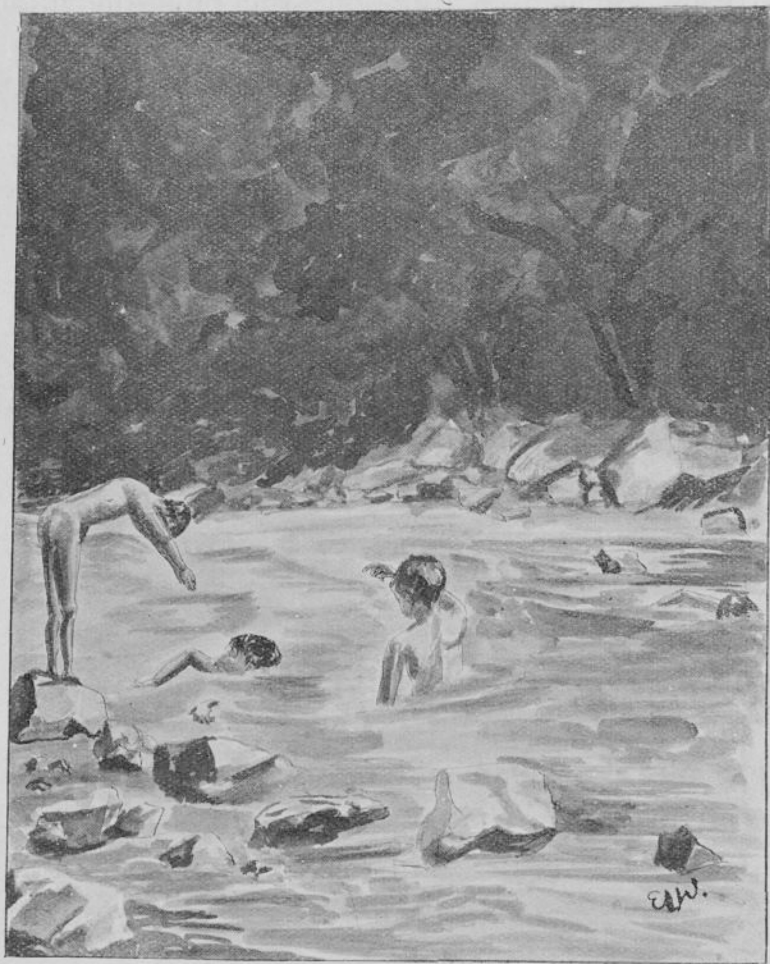
Wa'tèe aneu' miet njan dja' manoë ho la'én, si Galeuen djimita teumpat njang lhō'. Sinankeu djimeu'eundram sira djimamoh takeuen. Tjit meung oelèe njang na djipeutjeunggo' oeateueh ie.

---

3. Meuroenoë meulangoee.

Aneu' miet njang teungoh manoë soebra kon lé. Ladoem djitjeumaphō'. Ladoem seumeunom. Njang ladoem meulangoee keudéh keunoë. Djimeulét-lét, meu'èn meu'asi peutjro'.

Njang meungklèh manoë tjit meu si Gam. Si Gam djimanoë dibinèh-binèh. Djih goh djeuet lom djimeulangoee. Njankeu soenggōh raja djimeuroenoë. Mangat tjarong lagèe lémdji. Meung han,

si Gam djeuetkeu malèe. Gob kheun, ngon djih tjarong tjanggoee'.

Bit njo tjanggoee' tjarong that djimeulangoee.

Si Gam ka na tom djikalon. Jōh binatang njan djilét lé si Boeré'. Tjanggoee' pi djigrōb ladjoe lam paré'. Tō' ba' hana djiteumeung tjoh lé lé mano' si Gam. Wa'tèe si Gam geulawa ngon batèe, tjanggoee' njan pi djiseunom. Tréb hana leumah-leumah. Hingga jōh njan si Gam gadoh rawa'. Djikeumeung srom han djitoeho takat lé. Meurandéh paré' barō djibeudoh teuma. Saré ngon djiploeeng ladjoe djiloempat-loempat. Djipeusiblah oentōng bè' keunong srom.

Pakri bangon tjanggoee' meulangoee na djipeuroemeun lé si Gam. Njankeu njang teungoh djitirèe-tirèe. Tapi goh lom djiteumeung. Djaroë gakidji mantong brat. Meunan tjit badan. Hana lom djitém timoee lagèe badan tjanggoee'.

Sigo-go si Gam djiba lé lémdji oeteungoh batjoet. Tapi djimat 'oh kong ba' djaroë. Bit pi meunan si Gam hajoet tjit. Sang-sang djih ka djipoeba lé ie tadjam. Djipeuhanjot leugat oebarōh. Jōh njan si Gam djimeulawan. Saré ngon djikli', djilakèe riwang oebinèh.

„Padjankeu djeuet kameulangoee. Meungnjo lagèe njoë geusoeen," kheun si Poetéh.

Lam até si Gam bit njo malèe. 'Oh djileungo

lémdji kheun geusoeen keu djih. Tapi pakri djitoekri. Bahkeu gandjaj batjoet. Niba' hajoet diteungoh kroeeng.

HIEM.

(Keu aneu' miet raje').

1. Soë njang tjarong gamba oelèe oereueng ngon angka 1, 2, 3, 6, 7, 9 dan 10?

2. Tji tapasoë djeueb-djeueb roeweueng ngon angka 1, 2, 3. Tapi doem si djōmlah angka njan ba' geunab nam.

3. Tjoeba tagantoë tité' njoë ngon haraih. Hingga simpang peuet njan djeuet keu nan sidroë aneu' dara.

```
    x
  . x .
x x x x x
  . x .
    x
```

Bandja: 1. saboh haraih.
2. nan ngon soekat breueh.
3. nan sidroë aneu' inong lam kitab njoë.
4. adoëdji.
5. saboh haraih.

Soë njang djeuet djaweueb ban lhèe meuteumeung aneu' batèe lhèe kra'!

4. Tōng roeko'.

Woë si Gam dikroeeng djikalon ma ka na diroemoh. Ma ban lami geuwoë dipeukan. Geupoewoë dabeueh saboh raga. Doempeue na didalam. Dabeueh njan keu kandoeri. Ma singoh geukeumeung meuseuraja poemoela. Keureuna bidjèh doem ka panjang. Han djeuet tréb lé tinggaj dilheue[1]). Si Gam pi meuhat tjit dja' toempōh sadjan. Kadang leubèh soenggōh niba' dilèe. Masa djitoempōh jah jōh geumeu'oee.

Ban saré dji'é' si Gam djiseumah landja ba' teu'ōt ma. Ma geutjōm si Gam ba' tala'. Seureuta geukheun: „Ba' meutoeah aneu' lōn!" Teuma si Gam pi geupeudoee' oedalam leumoeeng.

Tanjong si Gam: „Peue na neubloë keu lōn, ma?"

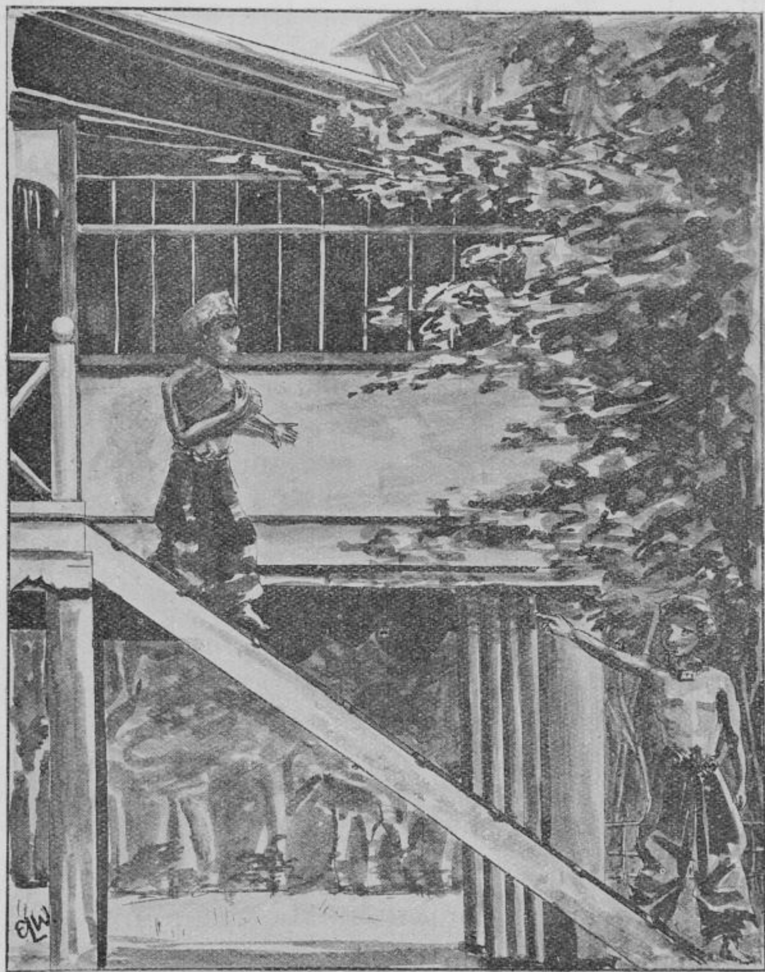
„Hana sapeue, nja' tjoet," djaweueb ma. „Tjit njoëkeu bada saboh patè. Dja' lèh padjōh keudéh lhèe-lhèe."

„Peue tōng djéh, ma, dhiet silagoëna?" tanjong si Gam.

Oeba' djih deuih tōng jōh njan saboh dalam raga. Roepa ri tōng roeko' tjeuroeb. Tōng njan oebit lom ngon peuet sagoë. Meukeunong di mata

---

[1]) lheue, neudoee' = teumpat geupoela bidjèh padé.

si Gam. Sabab njan djisana' tanjong lom ba' madji: ,,Keupeue di droëneu tōng njan, ma?''

,,Hana sapeue pi,'' seu'ōt ma. ,,Gob bri boenoë

di peukan. Teuma koepoewoë. Koesarab pat tabōh-bōh tjampli. Bōh peue, na meuheut?"

,,Kalakèe, dé'!" teuka kheun si Poetéh. ,,Mangat djeuet lém peugèt groeba' keu kah."

,,Njo roë, ma. Neubri kaman keu lōn tōng njan," kheun si Gam.

,,Keupeue di si Gam tōng njan. Neubri keu lōn, ma, na tjit. Keu teumpat lōn bōh tjeuradi," kheun si Banat ba' ma.

,,Djéh di da. Soë awaj lakèe?", kheun si Gam. Adoë a kakeu moebantah. Bandoea meuseunoh keu tōng njan.

Dalam ba' njan kheun ma:

,,Hana koebri keu kah, Banat. Sigo njoë kah aman katheun talō. Tōng njoë koebri keu si Gam. Sabab djih ka djiseumah kèe. Poera-poera tōng njoë keu ha' seumeumahkeu."

Kon lé si Gam gala' raja.

,,Bōh tjo'," kheun ma oeba' si Gam. ,,Tapi keudéh oejoeb geudja' poemeugèt. Bè' seuma' sinoë diroemoh. Lom pi na bè' reujōh. Jahkeu teungeut djèhpat didjoerèe."

Si Gam ngon lémdji pi djitrōn oejoeb. Djidja' meudoee' ateueh panteue. Sinankeu djipoemeugèt.

---

5. Groeba' tjoet.

Teuma si Poetéh pi djipoephōn moeboeet. Po Gam teudong keumalon. Kadang-kadang na tjit djimoeboeet sadjan. Djampang djijoee lé lémdji. Bōh djijoee dja' tjo' baranggapeue diroemoh. Atawa djijoee dja' mita peue njang tan.

Si Poetéh djirawōt trieng doea kra' keu pha groeba'. Si oe-oedjōng trieng njan boelat. Si oe oeram timphie' batjoet. Njang timphie' njan djilabang ba' groeba'.

Keu jō' pi ranténg trieng tjit. Tapi njang boengkō' batjoet. Jō' njan djipeukab ba' oedjōng pha. Dji'ikat ngon beuneung blahdéh blahnoë. Lheueh njan groeba' pi ka leungka.

Éh, goh lom!

Toh gari groeba' njan? Groeba' tan gari hana gèt bangon. Han djitém meugoelé wa'tèe tataré'.

Adoë adoeen jōh njan poemiké.

Nakeu siblét teuma doedoë, kheun si Poetéh:

„Dé', dja' lèh lakèe padō' beuneung da. Di gobnjan le padō' beuneung njang ka soh. Kalakèe keu kah meu doea boh. Dja' lèh reudjang!"

Si Gam djiploeeng oeroemoh. Han djan si'at djigisa teuma.

,,Njoë, lém,'' kheun si Gam. ,,Doea boh sagaj

geubri lé da. Geupeugah, séb njan meungnjo keu gari groeba'."

Si Poetéh djirawōt trieng sikra' treu' keu soemboe. Njan pi djilabang ba' groeba' siblah oebarōh. Ba' oelèe djéh oelèe njoë djipeulōb padō'. Lheueh njan teuma djipasa' badjoë. Na bè' teusoeet lé padō' njan. Oetōh si Poetéh ba' peugèt groeba'.

Njoë njang keubit ka leungka groeba' njan. Tjeudaih leupaih, han djeuet takalon!

Si Gam gala' silagoëna. Keudéh keunoë djitaré' groeba' tjoet njan. Hana djipijōh si'oeroë soentō'. Djimeugroeba' sabé trō' 'an seupōt.

Salang malam djiba tjit groeba'.

Pat djimeugroeba' malam-malam?

Doempat. Diseuramoë pi na. Didjoerèe pi na. Dirambat pi na tjit.

,,Soenggōh that sinja' lōn djihareukat," kheun ma. ,,Ada' meu 'oh raje' doemnan soenggōh, teuntèe bagaih kaja limpah."

---

6. Wasiet Goerèe.

A
neu' meutoeah, ngo koeteu'oh,
reuta njang djroh koehareutoë,
reuta njang kheueh lom ngon keukaj,
neu' ba' awaj ingat djinoë.

R
eunggét roepija reudjang habéh,
oemoh pi tiréh ho si'oeroë,
eudeueb dilampōih, lada seuneubō',
oengkob poetjō' akhé doedoë.

EU
ntoee', sawè', gleueng ngon soebang,
ntjien meukarang dalam peutoë,
ntreu' singoh salèh gob tjoee,
, djiba hoee pantjoeri poebloë.

T
euma toh tjit areuta keukaj,
oetōng han sagaj ngon gadoh keudroë?
ango boh até djinoë koekheun kri,
jit ba' meuri oeba' gatanjoë.

A
reuta njang keukaj geukheun *teunoeban*,
réh sabab njan doem geutanjoë,
maj meutamah, raseuki moedah,
neu' meutoeah, ingat sinaroë!

7. Seuraja poemoela.

Saré beungoh jah si Gam ka geuteubiet oeblang. Kon geudja' meu'oee. Meuneu'oee ka tréb seuleusoë. Meunan tjit geutjeumeureueh. Pi ka baroë geupeuleungka. Djinoë geuteubiet geudja' prèh trō' oereueng. Na moepadoem droë gob geumeuhej. Geulakèe seuleu'ah ba' oereueng njan. Oeroë njoë gobnjan geumeuseuraja poemoela.

Na si'at trō' jah oeblang gob pi teukalé. Ho tréb ho ramè leugat. 'Oh ka habéh trō', seuraja pi geupoephōn.

Ladoem oereueng inong geudja' bōt bidjèh dilheue. Njang ladoem geupoemoela sadjan-sadjan oereueng agam. Na tjit ladoem njang meu'angkōt. Seuneulōng njang ka lheueh geubōt geuba ba' oemong. Trō' keunan geuboeloeeng djeueb-djeueb keubeueng.

Da ngon lém pi geumeu'angkōt tjit. Saboh sapo geuseu'ōn raga. Meu'asoë padé bidjèh njang ka teugasaj-gasaj.

Teuma si Gam?

Djih pi djikeumeung meu'angkōt tjit. Si Gam hana beu'o. Kon wajang haro' keumeung toempōh

oereueng tjhi'. Teugoh kon ngon raga lagèe da ngon lém. Sabab djih mantong oebit. Goh lom é' djiseu'ōn raga bidjèh. Si Gam djikeumeung meu-'angkōt ngon groeba'. Saboh gasaj padé bidjèh ka djipeudieng oedalam. Groeba' pi ka sarat. Han

djitheun lé peu'asoë dabeueh. Si Gam ka keumah djikeumeung peudja'.

Prèh! Soë djéh teuka keunan?

Si Manja' djiploeeng sira djigrōb-grōb. Dili-kōtdji na saboh aneu' kamèng. Njankeu si Gasi. Si Gasi kamèng si Manja'. Seu'iet raja hana lawan. Ho njang djidja' si Manja' djiseutèt sabé.

„Ō po," kheun si Manja'. „Djroh that groeba' droëneu. Panè neutoeeng, lém Gam?"

„Tōng ma poewoë baroë dipeukan. Lém njang peugèt keu groeba'. Gèt, kon e'?"

„Gèt that," seu'ōt si Manja'. „Djeuet lōn taré' kaman sigo?"

Meungnjo keu si Manja' han peue lakèe. Tjit ka teuntèe djibri ngon mangat até. Sajang that si Gam keu djih. Lagèe sajang keu da ngon lém. Bit pi meunan beu teugoh batjoet. Mangat bè' bagaih reuloih groeba' tjoet njan.

---

8. Si Gasi.

Jōh njan peurab si Gasi. Si Gasi kon djidja' kalon groeba' si Gam. Hana peuhiroë di djih keu njan. Djih meuheut keu peue la'én. Djikeumeung

padjōh poetjō' padé bidjèh njang lam groeba' njan. Njan han djeuet djingieng sagaj lé si Gasi. Lagèe mano' ngon toelō kalon boh padé, meunankeu djih kalon ōn bidjèh njang moeda-moeda.

Masa si Gam keumeung poewèh si Gasi, leumah

ba' djih saboh akaj. Ladjoe djipeugah ba' si Manja'. Saré djikheun njoë ban:

„E, Manja'. Oedéh tatjrab si Gasi kah ba' groeba'. Meuhat goera, meungnjo si Gasi taré'."

„Ka njo, lém Gam. Njokeu meunan," talèh si Manja'. „Lōn mat seunoeet, droëneu mat taloë. Si Gasi njang ba hoee. Poera-poera si Gasi leumo geutanjoëkeu. Geutanjoë doea podji."

Aneu' kamèng djijoee drob ba' si Manja'. Si Gam dji'ikat taloë panjang sikra' ba' groeba'. Oedjōng taloë njan djikeumeung singkla ba' badan kamèng. Ba' peunjeum si Gam boeet njan moedah. Tapi njang keubit kon roë meunan. Si Gasi han djitém teupeutaloë. Peue lom teujoee hoee groeba'. Han djidjinoh sagaj. Teuleubèh djroh djidja' meurot niba' djiteumaré'.

Njankeu loeeng si Gasi djimeulawan lagèe raja. Ba' piha' han é' djireupaih, aneu' kamèng njan pi djipeulheueh teuma lé si Manja'. Ban saré lheueh si Gasi djiploeeng 'oh tjot ikoe. Si Gam ngon si Manja' peulét dilikōt. Tapi han sakon goena. Niba' meuteumeung, si Gasi makén djiboëh droë 'oh djara'. Si Gasi njang seu'iet ka djeuetkeu kleuet.

„Tjit salah kah,” kheun si Gam ba’ si Manja’. „Pakon kako peulheueh!”

„Han é’ lé lōn mat,” seu’ōt sî Manja’.

„Pakon han kapeugah ba’ kèe? Sangkira han é’ lé kamat.”

Si Gam ngon si Manja’ pi djimeuda’wa. Soë poepoetōh teuma hoekōm njan?

Jōh njan teuka matjoet.

„Peue soebra that njan?” tanjong matjoet.

„Si Gasi han djitém taré’ groeba’,” djaweueb si Gam ngon si Manja’.

———

9. Leumo inong.

,,Panèkeu djitém taré'," kheun lom matjoet. ,,Djih tan ka'oeroh baroë ba' seuraja. Djidja' keunoë ngon gala' droëdji mantong. Kon ngon

katawō' lé kah. Sabab njan djih weueh até. Han djidjinoh toelōng kah ba' meu'angkōt.

Djinoë njang gèt meunoë. Njang djeuet keu leumo, sidroë lam doea kah. Soë tém?"

,,Lōn, kon lém Gam?" seu'ōt si Manja'.

,,Han peue salah," kheun madji. ,,Kah pi djeuet tjit. Kah keu leumo. Lém kah keu po groeba'."

,,Tapi leumo inong,” seu’ōt ma si Gam. ,,Teuga leumo inong ba’ djitaré’ groeba’?”

,,Hōm, tjoetda. Takalon sigo njoë,” kheun matjoet.

Lheueh njan si Manja’ pi djisawa’ taloë ba’ bahō. Djiba hoee groeba’ seutèt ateueng oemong. Si Gam seutèt digeuniréng sira djimat taloë idōng. Djampang-djampang djipeutimang groeba’. Meungnjo groeba’ njan keumeung srōt lam keubeueng.

Meudjan gèt djidja’ groeba’, si Gam pi djimeu’arah: ,,Tjabah oelōn! Meunankeu kadja’ beu gèt.” Tapi meudjan hana gèt, si Gam pi djimeuroebeuet: ,,Éh, ka paloë leumo njoë. É’ djimeulagèe soentō’.” Bit pi meunan leumo njan han tom djipoh. Sabab leumo njan djigaséh raja.

Djideungo njan, da ngon lém pi teuseungèh. Kheun da: ,,Ho, ho, leumo Gajo,
leumo inong bie’ Banggala.
Djiteumaré’ hana beu’o,
that bit bako ba’ meuhila.”

‘Oh djideungo njan leumo makén soenggōh djitaré’ groeba’. ‘An teubiet reu’ōh-reu’ōh hana

djipijōh. Trō' saboh groeba', djidja' tjo' saboh groeba' treu'.

Meunankeu' [illegible]andoea rakan njan djimeu'angkōt trō 'an wa'tèe peunijōh. Keu peunajah meuteumeung boe saboh pingan sapo. Ngon pha mano' teunjoee sikra' diateueh. Pha mano' geupeuleuma'? Njankeu njang han djeuet djikalon sagaj lé awa' njan. Tjit sabé lam teuloempoë-loempoë. Mangat tan ngon peusa.

---

10. Tjeurapè.

Ba' simalam ma geumanjeum tika diseuramoë. Digeuniréng gobnjan teudoee' si Banat. Si Banat ban lheueh djimeu'oelang. Neubeuetdji keu singoh pi ka djipeulantja. Djinoë djih djikeumeung tjeu-

meutjob siblét. Kitab djipeungoej ba' si Gam ngon si Poetéh. Si Gam haro' that ba' kalon gamba. Lam kitab ǹadji njan djaj that gamba njang djroh-djroh.

Si Poetéh djilob ladjoe kitab njan seun-seun si'ōn. Hingga trōih ba' saboh gamba binatang. Roepa binatang njan nakeu lagèe roepa mie. Tapi djoemohdji panjang teusoeet oeloea. Lompi boelèedji mirah toeha. Njang na poetéh batjoet tjit meu boelèe djoemoh ngon boelèe oedjōng ikoe.

,,Peue binatang njoë, lém?" tanjong si Gam.

,,Hōm," seu'ōt si Poetéh. ,,Peue nan salèh. Moesang?"

,,Kon moesang," djaweueb si Banat. ,,Meungnjo moesang boelèedji itam. Binatang njoë geukheun tjeurapè. Kon njo tjeurapè njoë, ma?"

,,Toh koengieng!" kheun ma.

Si Poetéh peuleumah gamba njan ba' ma.

,,Njokeu njoë gamba tjeurapè. Tjit saban that lagèe tjeurapè njang geupoh lé jah kah thōn dilèe."

,,Pakon geupoh, ma?" tanjong si Gam.

,,Sabab djipadjōh mano'. Njankeu djeuetkeu geupoh. Geupagab ramè-ramè ngon asèe. Ada' meung han, gèt that tapeu'oedéb tjeurapè njan.

Oeleue djitakōt that keu djih. Pat njang na tjeurapè djareueng djimeu'eumpoeng oeleue sinan."

,,Pakon djeuetkeu djitakōt oeleue keu tjeurapè, ma?" tanjong lom si Gam.

,,Keureuna tjeurapè koeat keumeuklo'. 'Oh djiteumeung oeleue leugat djireupaih djiklo' mata. Goekèedji panjang-panjang lagèe goekèe mie. Ngon goekèe njankeu djitob mata oeleue. Wa'tèe djimeulho ngon oeleue njan. Meunan tjit wa'tèe djidrob mano'. Tjit bagaih lé djitjeukie' takoee ngon goekèe njang tadjam njan. Tapi djameun geukheun gèt that akaj bie' tjeurapè njan. Deungokeu koepeugah saboh haba."

---

11. Haba.

„Na sidroë oereueng paki," kheun ma. „Oereueng paki njan geudoee' lakoë binoë lam saboh roemoh brō'. Geumeu'aneu' na si'oerat. Aneu'geu njan agam. Tapi mantong oebit. Ban pantaih ploeeng. Keu aneu'geu njan geugaséh that. Njeum bè' djara' meung si'at lam peunangkèe.

Teungkoe paki njan kon oereueng kaja. Areutageu nakeu 'oh séb padjōh. La'én niba' keubeue saboh, na oemong sitaloë. Sinankeu geumeugoë gobnjan ngon peuroemohgeu.

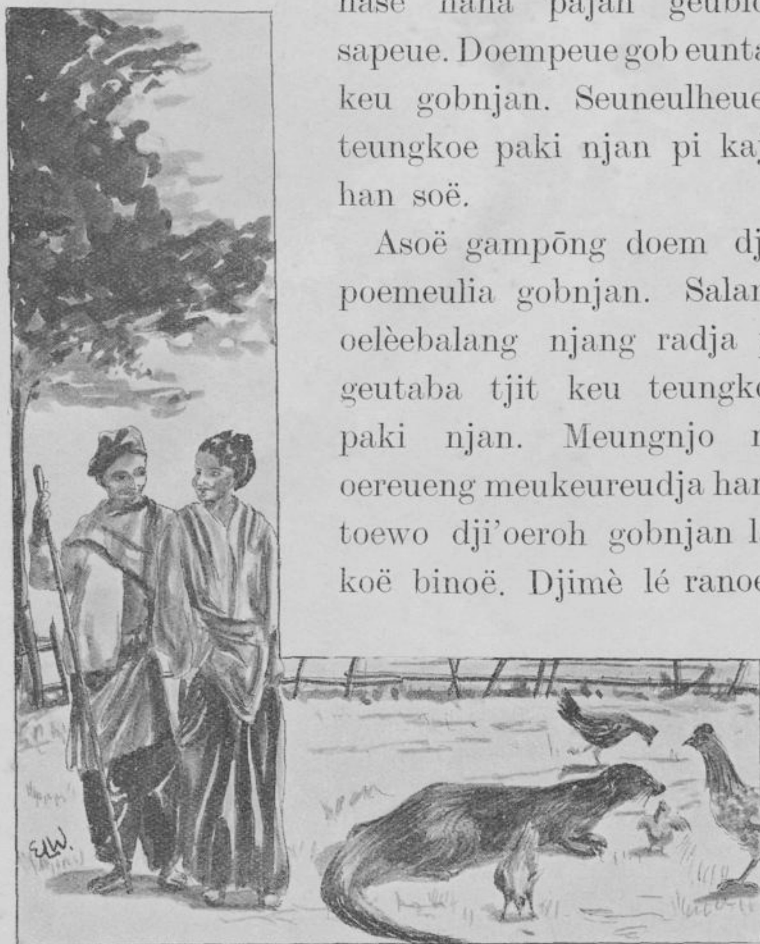
Ba' sibeungoh teungkoe paki geudja' oeblang. Jōh njan teungieng dirèt saboh aneu' tjeurapè. Aneu' tjeurapè njan geutjo' geupoewoë oegampōng. Geupeulara ngon geubri oempeuen beungoh seupōt.

Hana padoem na tréb tjeurapè njan pi seu'iet. Ho njang geudja' teungkoe paki geumè sadjan. Geunab oeroë hana tom tjré ngon gobnjan. Wa'tèe peuroemohgeu adèe padé, tjeurapè njan keumiet mano'. Meunan tjit mano' ité' njang geupeulara. Tjeurapè njankeu njang kira djeueb-djeueb oeroë.

Gob kheun, tjeurapè njan meutoeah that. Silawét na tjeurapè njan, areuta teungkoe paki ho

si'oeroë ho meutamah leugat. Toenong barōh gob euntat seudeukah. Na njang mè breueh gampét. Na njang euntat padé djakeuet. Na njang ba idja badjèe, ranoeb pineung, gambé bakōng. Njang hasé hana pajah geubloë sapeue. Doempeue gob euntat keu gobnjan. Seuneulheueh teungkoe paki njan pi kaja han soë.

Asoë gampōng doem djipoemeulia gobnjan. Salang oelèebalang njang radja pi geutaba tjit keu teungkoe paki njan. Meungnjo na oereueng meukeureudja hana toewo dji'oeroh gobnjan lakoë binoë. Djimè lé ranoeb

baté. Djilakèe langkah gobnjan si'at oeroemoh. Na kandoeri batjoet djikeumeung bri keu gobnjan.

Wa'tèe geudja' tjeurapè pi geuba sadjan. Trōih 'an geu'é' keudéh oeseuramoë tjeurapè hana leukang ngon droëgeu. Digeuniréng teungkoe paki njan doee', sinankeu djikoewien droë aneu' binatang meutoeah njan. 'Oh geuwoë ba' kandoeri, doea droë oereueng ba awih. Lam awih njan han tatoepeue njang tan. Tō' ba' sira tjampli na gob pasoë keunan.

---

12. Haba.

(Seunambat).

Oeba' saboh masa teuka khoeeng raja. Oedjeuen hana djitōh sagaj. Doempat hana ie meu sitidjoh. Mon ngon paja doem habéh thō. Sigala binatang hana djitoepat djéb ie lé. Keubeue ngon leumo reu'ōh reu'ah lam oeroë taré'.

Njang na ie jōh njan tjit sapat sagaj. Ba' mon teungkoe paki, toë rangkang meugoë. Njan pi hana le. Tjit batjoet tè' ba' poenggōng mon.

Teungkoe paki geuteubiet oeblang dja' kalon

padé. Aneu'geu geuba sadjan. Meunan tjit tjeurapè. Hana toewo geumè keu ngon.

Jōh njan oeroë tjriet that. Tanoh lam blang habéh tjrah-tjrah. Padé njang timoh diateueh njan pi ka koenèng ōn. Sabab ka padoem tréb tan na oedjeuen.

Teungkoe paki geudja' ladjoe rèt ateueng oemong. Tjeurapè seutèt meutjōb-tjōb dilikōt gobnjan. Meunankeu hingga trōih 'an oedjambō.

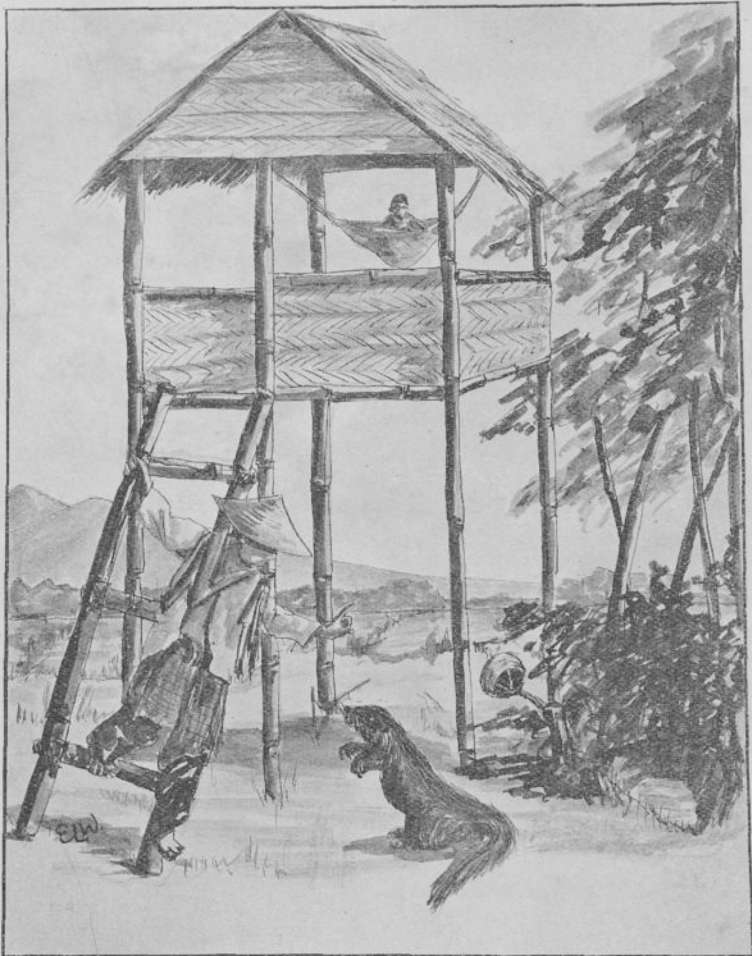
'Oh trōih keunan teungkoe paki geupijōh si'at. Aneu'geu geupeudoee' lam leumoeeng. Tjeurapè digeuniréng.

Na si'at teuma doedoë aneu'geu pi lajōh. Teungkoe paki geu'ikat ajōn ba' bara djambō. Lam ajōn njan geupeu'éh aneu'. Di aneu' njan pi teungeut landja.

Sira geutoela' ajōn teungkoe paki geungieng lam blang. Jōh njan teungieng padégeu le that naleueng. Padé le naleueng hana gèt oedéb. Lom pi moedah djimeu'eumpoeng tikōih sinan. Sabab njan geukeumeung dja' meu'oempoë si'at.

Oeba' tjeurapè geukheun meunoë:

,,Haj, tjeurapè! Oelōn djinoë koekeumeung dja'

meu'oempoë. Kah hana koeba sadjan. Koetinggaj sinoë keu ngon adoëkeu. Njan leupeuë djih teungeut lam ajōn. Kangieng sigo! Dang-dang oelōn

dja' boëh naleueng padé. Bè' kadja'-dja' saho. Na kadeungo?"

„Na, ajah," seu'ōt tjeurapè. „Meung goh woë droëneu, hankeu lōn minah sinoë."

Geudeungo narit njan teungkoe paki pi mangat até. Lheueh geutjo' toekōj saboh, geuseu'ōn ngon toedōng ateueh oelèe, teuma geutrōnkeu ladjoe lam oemong.

KEUMEUNG OEDJOË.

(Beurakah).

Tjoetjo:	Nè', neubri sikin keu lōn si'at!
Nè':	Keupeue, nja' tjoet?
Tjoetjo:	Lōn keumeung plah keutèb.
Nè':	Keupeue? . . . .
Tjoetjo:	Kheun goeroe boenoë, lam sikeutèb na siplōh sèn.

---

13. Haba.

(Seunambat).

Diateueh djambō njan diroej han sabé. Angèn djipōt hana teudōh. Mangat that jōh njan teungeut aneu' teungkoe paki. Sigo-go ajōn djitaré' lé tjeurapè. Sira djidoee' ba' oelèe reunjeun. Djikawaj adoëdji njang teungeut lam ajōn njan.

Seuntreut teuka oeleue keunan. Le that djiteuka 'oh meurèe rèe. Djipeutoë keumeung dja' djéb ie lam mon teungkoe paki. Teutapi han djibri lé tjeurapè. Djitakōt beungèh teungkoe euntreu' keu djih.

Oeleue djikarat tjit. Ramè-ramè djipeurab ba' mon. Jōh njan tjeurapè pi beureugén. Djitrōn leugat ateueh djambō. Djipeutjro' oeleue njan ban njang na. Keu tjeurapè oeleue koejoedji that. Sabab njan oeleue djiploeeng saboh saho. Djiboëh droë doem lam tamah.

Lheueh djipeulét oeleue, tjeurapè djigisa teuma oedjambō. Tapi han djan djipijōh hè', ka teuka lom saboh oeleue seudōng. Tan na seunabé raja oeleue seudōng njan.

Ngon soe leumoh leumbōt seudōng toeha njan djimeulakèe ba' tjeurapè:

„Haj nja', tabri ie keu lōn siteugō'! Oelōn njoë grah raja. Ka toedjōh oeroë han tom lōn rasa ie meu sititèb. Doemho ka roë trōih lōn dja' moemita. Tapi tan na meuteumeung mon njang meu'ie. Bandoem thō reuléh. Njang lōn kalon meu'ie

batjoet tjit meung njoëkeu mon gata. Koeseumahteu, haj potjoet djroh. Tabri koedjéb sigo poeeh grah. Meungnjo tan na gaséh sajang gata, oelōn njoë kakeu djadèh maté soeroë njoë . . . ."

Sira djikheun njan seudōng djimoë meusō'-meusō'. Djisoedjoed sinan dikeue tjeurapè. Hana djibeudoh-beudoh.

„Haj potjoet! Tatoelōng oelōn soeroë njoë siteugō' ie. Nakeu pat-pat tapeuteumonkoe oeroë

keusingoh,'' kheun lom seudōng toeha njan.

,,Hana koebri,'' seu'ōt tjeurapè. ,,Bè' le tjakri kah, haj seudōng. Dja' lèh wèh keudéh. Adoëkoe teungeut dalam ajōn.''

Lheueh djikheun njan tjeurapè pi djipeulikōt oeleue njan. Djipoera-poera hana deungo peue njang djipeugah. Di djih ladjoe djitoela' ajōn adoë. Saré djimoepantōn meunoë ragam:

,,Dō ida idi,
Sisawi timoh dipadang,
Ba' reudjang raje' Banta Sidi,
Djitoempōh abi meu'oempoë diblang.''

---

14. Haba.

(Seunambat).

Bit pi han djibri lé tjeurapè, seudōng han tjit djiminah. Lom-lom tjit djimeulakèe: ,,Siteugō' mantong, haj nja' tjeurapè. Lheueh njan lōn wèh leugat.''

,,Beuthat siteugō' han tjit koebri. Kah bie' seudōng hana gèt boedoë. Euntreu' lheueh troë

kadjeuha' ie, katjoh adoëkoe njang lam ajōn. Ngon bangsa kah han mèe geumeuseutia basa. Tjit dilèe kon meugah djeuheut."

Djaweueb seudōng sira djimeusoempah:

„Deumi Alah, haj nja' tjeurapè djroh. Sagaj-sagaj han lōn poepaloë adoë gata. Panè patōt goena gèt djeuheut balaih."

Tjeurapè teuka weueh. Teuma djikheun:

„Dja' lèh djéb kaman sigo troë. 'Oh lheueh njan kawèh keudéh ba' djeu'ōh. Bè' kapeutoë-peutoë lé keunoë ba' kèe. Meung geukalon lé ajah, teuntèe kah geuta' ngon parang."

Seulandjō djideungo tjeurapè bri idin, oeleue la'én pi djipeurab. Tjoet raje' doem meudilèe-dilèe ploeeng ba' mon. Meuseunoh-seunoh dja' djéb ie.

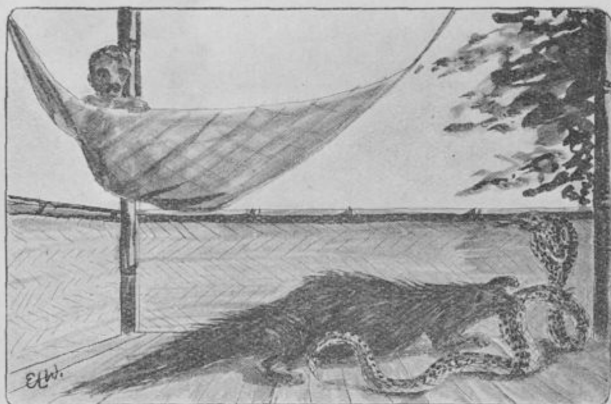
Tjeurapè kalon hana gèt lagèe. Meuhat habéh ie mon njan djidjéb lé oeleue. Lom pi, njang djibri idin tjit keu seudōng. Pakon oeleue la'én dja' djéb sadjan?

Tjeurapè beungèh raja. Oeleue djitijeueb meugasoej-gasoej. Siri njang djiteumèe roengkhom djipoh maté.

Laloë tjeurapè dja' poemeulét, oeleue seudong pi dji'é' landja oedjambō. Djidja' tjoh aneu'

teungkoe paki njang teungeut lam ajōn. Saré djitjoh lé oeleue aneu' manja' njan pi djikli' 'oh gadoh ingat. Han é' djitheun sakét silagoëna. Keureuna oeleue seudōng moebisa that.

'Oh lheueh djitjeumeutjoh oeleue seudōng dji-

keumeung ploeeng. Lahkeu jōh njan meuteumeung ngon tjeurapè njang teungoh woë. Tjeurapè peulét oeleue seudōng njan. Ban meuteumeung djireupaih lé djiklo' mata. Hingga ba' 'at njan lé seudōng maté. Han djan djiteumèe peuglaih droë.

Sakét han ban até tjeurapè keu djih. Djipoeboeet boeet njang han patōt. Lheueh troë djidjéb ie, djidja' tjoh adoë tjeurapè.

---

15. Haba.

(Seuneulheueh).

Lheueh niba' njan tjeurapè pi djiriwang oedjambō. Djidja' kalon adoëdji pakri ban. Jōh njan dji'eu si nja' pangsan dalam ajōn. Teulinteueng ngon hana meugra' djaroë gaki. Ba' dada loeka. Euntjit djitjoh lé oeleue seudōng.

Dji'eu njan tjeurapè pi goendah han ban. Saré mèhmoh djipoeeblé asoë adoëdji. Ba' teumpat njang djitjoh lé oeleue njan. Mangat teusoeet bisa oeloea. Soepaja bè' maté adoëdji njan. Doemnankeu seutia tjeurapè keu aneu' teungkoe paki.

Dalam ba' njan teungkoe paki pi woëlé niba' meu'oempëe. Geu'é' ladjoe oetjōng djambō. Geukheunda' dja' kalon aneu'geu, ka djaga atawa hana lom. Jōh njan teungieng tjeurapè teungoh kab aneu'geu njan. Darah meuheue-heue ban saboh badan. Teungkoe paki beungèh kon lé. Han djan geutanjong sapeue, geutjo'lé toengkat njang teulhat ba' bintéh. Leugat geupoh tjeurapè njan 'oh beukah oelèe. Sinanlé habéh oemoe binatang njan.

Masa njan djaga aneu'geu dalam ajōn. Sira djibeudoh aneu' njan djiteumanjong:

„Haj ajah, pakon neupoh dalém tjeurapè? Dalém tjeurapè geudja' bōh oebat. Lōn boenoë ka djikab lé oeleue seudōng.

Saré leupaih droëneu dja' meu'oempoë teuka keunoë saboh oeleue raja. Djidja' tjoh lōn dalam

teuneungeut ba' oelèe até. Ada' kon na dalém tjeurapè lōn njoë ka djadèh maté. Sabab bisa toeloë. Seudōng njan pi ka geupoh teuma lé dalém tjeurapè. Lheueh njan geuriwang geudja' pọeeb bisa ba' dada lōn. Djinoë trōih droëneu neudja' poh dalém tjeurapè. Ngon hana neutanjong sapeue dilèe ba' lōn."

Ban lami geudeungo aneu'geu kheun meunan, teungkoe paki pi geupoh-poh droë. Sabab teulah apōh oelèe. Han djan sidé' sasat ka geupoh tjeurapè. Njang hana salah ngon meudèesa."

,,Teuma hankeu oedéb lé tjeurapè njan, ma?" tanjong si Gam.

,,Djéh di po Gam! Panèkeu djitém oedéb lom, 'oh ka maté," djaweueb si Poetéh.

,,Meungnjo meunan hana gèt akaj teungkoe paki njan," kheun lōm si Gam.

,,Kon meung teungkoe paki njan. Oereueng la'én pi meunan tjit. Soë-soë njang poeboeet-boeet ngon meudhab-dhab. Hana djipiké leubèh dilèe sakét mangat, laba roegoë," kheun ma geubri peu'ingat.

HIEM.

1. Geusa' hidjō teusoeet mirah, tjoëlélah meukoeprob-koeprob.
2. Ba' pi njan nan, ōn pi njan nan, ba' oedjōng boh meula'én nan.
3. Saboh leumo gōh dioelèe,
   Ba' gaki teuntèe loengkè doea blah,
   Simalam lhèe seun tango djimeusoe,
   Soëboe teungkoe toepeue peuneuglah?

---

16. Roemoh toetōng.

(Reupoen).

(Hana padit na tréb lheueh habéh haba meusoe tambō. Soe tambō njan meutaga-taga. Lom ngon djiganda lé soe ta'tō'. Njan pi reujōh ban saboh gampōng. Roepa ri djipèh meutindan-tindan).

A. MA NGON JAH.

Ma. Pat soe tambō njan?
Jah. Dimeunasah.
Ma. Njo soe tambō seumajang njang meusoe njan?
Jah. Kon.
Ma. Peue tjit kaman?
Jah. Tambō lageuem.
Ma. Peue lageuem?
Jah. Geubri thèe na roemoh toetōng.
Ma. Pat roemoh toetōng njan?
Jah. Peunjeum lōn blahdéh ateueng.
Ma. Na leumah apoej keunoë?
Jah. Meuhan han na. Njan, kon!
Ma. Toh tjit, hana lagoë deuih?

Jah. Haj, njan, njang deuih mirah. Hana takalon?

Ma. Si ho?

Jah. Si oeneun.

Ma. Soë po roemoh salèh njan?

Jah. Hōm. Djinoë lōn keumeung dja' kalon. Kadang pi é' djeuet lōn bantoe.

(Jah pi geutrōn oejoeb. Geuploeeng landja ba' teumpat deuih lidah apoej njan. Si Poetéh pi seutèt sadjan. Tapi han djan si'at ka djigisa teuma).

B. MA NGON LÉM.

Ma. Ka woë kah, Poetéh?

Lém. Ka, ma.

Ma. Na kakalon roemoh toetōng?

Lém. Na, ma.

Ma. Soë po roemoh njang toetōng njan?

Lém. Roemoh Wa Ka'ōj.

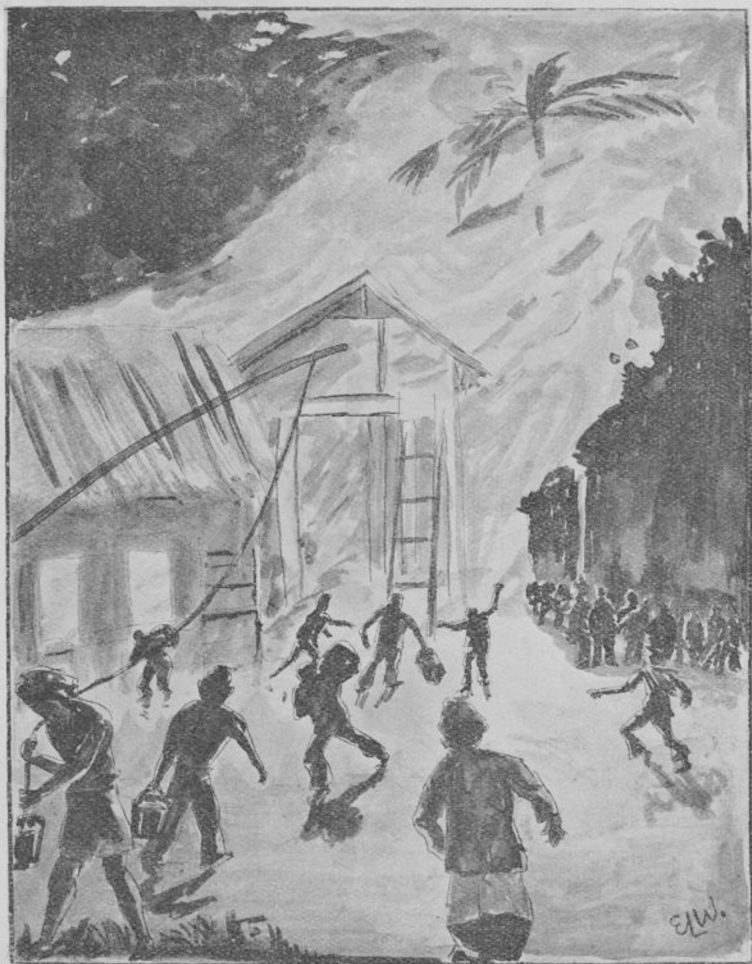
Ma. Peue sabab djeuetkeu toetōng?

Lém. Hana geupeulōn apoej ba' dapoe. Lheueh geumagoeen.

Ma. Hoekeu teuma apoej njan?

Lém. Hoe meugara-gara.

Ma. Tjit hana oereueng jōh njan diroemoh?

Lém. Wa Ka'ōj leupaih moentèe. Lakoëgeu ka geuteubiet oemeunasah. Njang na diroemoh tjit meu aneu'geu teungeut lam ajōn.

Ma. Hana djitoepeue hoe apoej lé aneu'geu njan?

Lém. Meu djih pi lah na gob tjo'. Ada' han ka angoëh lam apoej.

Ma. Sajang! Teuma habéhkeu toetōng roemoh Wa Ka'ōj njan?

Lém. Habéh ban njang na. Meung sapeue tan geuteumeung peusiblah.

Ma. Jahkeu ho ka djinoë?

Lém. Mantong sidéh. Teungoh geupoebla apoej.

(Si Banat djeungeu' rèt tingkab. Apoej mantong tjit deuih. Teugoh hana that meudjeureulang lé lagèe boenoë. Ban lakoe roemoh toetōng njan ka rab habéh djipadjōh lé apoej).

C. MA NGON DA.

Ma. Njankeu djeuet koepeu'ingat ba' kah soentō', haj Banat. Tieb-tieb lheueh kamagoeen, han djeuet han katjoeeh toengoë.

Da. Sabé lōn peugèt meunan.

Ma. La'én niba' njan, peue njang ma peu'ingat tjit lom ba' kah?

Da. Peulōn panjot tō' ba' had keumeung éh.

Ma. Njan pi na kapoeboeet ban kheun ma?

Da. Meudjan-djan tan, sabab toewo.

Ma. Ō, han djeuet toewo. Tjit ba' lam teu'ingat sabé!

Da. Oekeue njoë han toewo lé. Lōn ingat ba' kong wasiet droëneu njan.

Ma. Meunan tjit si Gam ngon si Poetéh. Bè' gala' poemeu'èn apoej. 'Oh djan keumeung tjilaka han djan tathèe.

(Sabab malam pi ka djoela aneu' ngon nang njan geumeudja'keu éh. Si Gam teukeudjōt si'at-at niba' teuneungeut. Kadang teuntèe djimeuloempoë keu roemoh toetōng njan).

---

17. Aboe Nawaih peu'oempeuen kamèng.

(Seuneusaj).

I.

Oeba' si'oeroë Aboe Nawaih neumeuhej lé Radja oemeuligoë. Neudjō' kamèng boea boh. Kamèng njan saboh teumbōn, saboh pidjoeet.

Kheun Radja: ,,Ho ka gata, Aboe Nawaih! Njan leupeue kamèng doea boh. Tapeu'oempeuen sigo lé gata. Oelōn bri tanggōh oemoe peuet plōh oeroë. 'Oh trō' sidoemnan kamèng njan taba teuma keunoë. Ban doea djih beu sabé teumbōn.

Boe bè' soë toeri lé kamèng njang pidjoeet njoë.

Meung é' hasé ban lōn peugah njan, oelōn bri keu gata sireutōih roepija. Keu peunajah gata tagoebeue kamèng lōn. Teutapi meung han djitém

sa teumbōn ban doea kamèng njoë, gata ta'ingat keudroë. Gata oelōn poh maté. Na tadeungo?''

,,Na dèelat toeankoe ampōn,'' seu'ōt Aboe Nawaih. ,,Éntja Alah, oelōntoean seuleu'ah ban njang neujoee. Toehan njang peutrō' nabsoe dèelat toeankoe njan. Bit pi meunan na peuë oelōntoean lakèe oeba' droëneu po. Neubri keu oelōntoean ngon doea droë. Keu soë hiroë ie ngon oempeuen beungoh seupōt.''

„Djeuet oelōn bri," sabda Radja.

Doea droë oereueng neubri lé Radja. Lheueh njan Aboe Nawaih pi geulakèe idin gisa oegampōng. Bandoea kamèng njan geuhoee leugat geupoewoë.

---

18. Aboe Nawaih peu'oempeuen kamèng.

(Seuneusaj).

II.

'Oh saré trōih oegampōng Aboe Nawaih pi geupeugètlé weue doea boh. Bandoea weue njan geubōh bintéh. Rapat that bintéh njan. Hingga didalam weue seupōt tjoelib.

Saboh niba' weue njan keu kamèng teumbōn. Njang saboh treu' keu kamèng pidjoeet. Sinankeu geukoerōng kamèng njan. Oeroë malam hana geupeuteubiet-teubiet. Oempeuen ngon ie geubōh oedalam. Teugoh geutimang dilèe. Sadoem le geubri maséng-maséng.

Lam weue kamèng teumbōn geupeulōb saboh mie itam. 'Oh malam mata mie njan hoe ban aneu' saga. Djikalon njan kamèng teumbōn pi

teuka teumakōt. Djisangka, njang hoe njan njokeu mata rimoeeng. Djipoemadjōh han tom na mangat. Bit pi djimamoh-mamoh naleueng hana meurasa. Sabab njan kamèng njan pi han é' meutamah raje' lé.

Meula'én haj ngon kamèng pidjoeet. Oempeuen troë djipadjōh oeroë malam. Atédji pi seunang. Sabab njan badandji ho si'oeroë ho seureuloë leugat. Seuneulheueh sabé teumbōn ngon badan rakandji.

'Oh saré trōih peuet plōh oeroë, bandoea kamèng njan geupeutamong teuma ba' Radja. Sira geupeudjō' kheun Aboe Nawaih: ,,Dèelat toeankoe ampōn! Njoë leupeue kamèng njang oelōntoean peu'oempeuen ka oelōntoean ba teuma. Ngon doe'a toeankoe, balé kakeu trōih ban njang neukheunda'."

Ban neukalon Radja pi tahe. Keubit njo sabé meu'asoë bandoea kamèng njan.

Teuma Radja pi neuteumanjong ba' oereueng koh oempeuen. Seulandjō neudeungo peuneugah oereueng njan, Radja pi teukhém 'oh gleuen. Lam aténeu: ,,Njo ban geukheun. Aboe Nawaih njoë bit tjeureudé' lagoëna."

Jōh njanlé neubri lé Radja sireutōih roepija keu Aboe Nawaih. Lom pi idja badjèe sigo salén. Keu peunajah Aboe Nawaih goebeue kamèng.

19. Ho ka si Poetéh?

,,Ka lheueh kapadjōh boe, inong?" tanjong ma ba' si Banat oeba' siseun.

,,Ka rab, ma", seu'ōt si Banat.

Si Banat djisoeeb boe bagaih-bagaih. Lheueh djisrah djaroë dji'é' ba' ma oerambat.

,,Keupeueneu lōn?" tanjongdji.

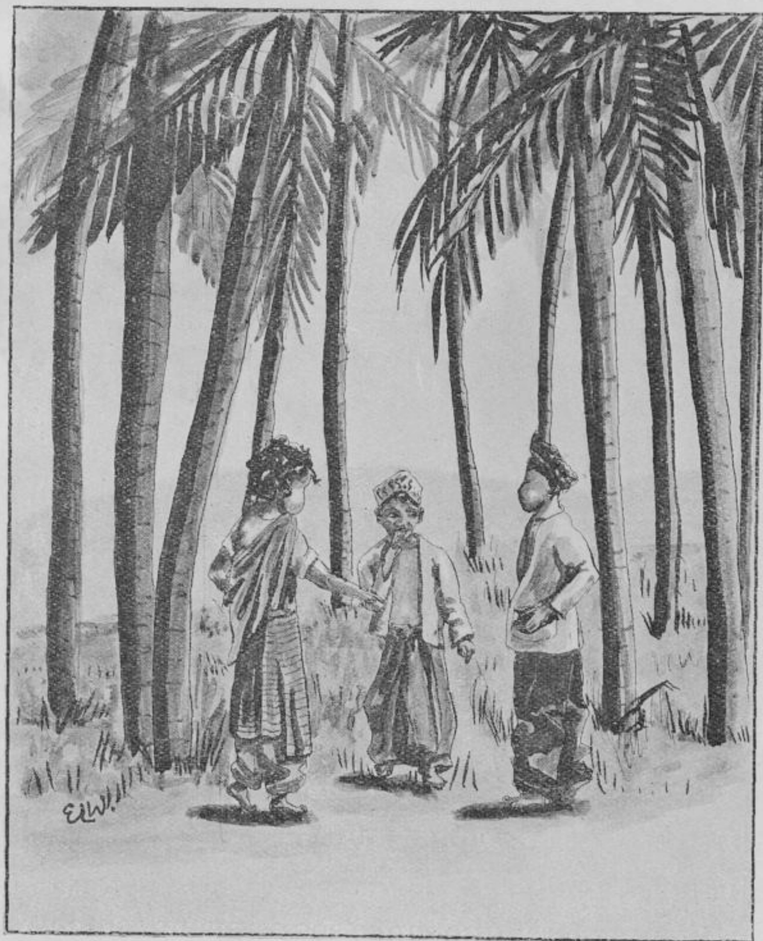
,,Kateubiet oekeudè siblét. Kadja' bloë ranoeb keu lōn si'ikat. Hana ranoeb meusitjrie' keu malam njoë. Koekeumeung joee si Poetéh tan na djih. Han koetoeho ka djidja' meurawoh di aneu' meutoeah njan. Boenoë kon hana leumah djih disinoë."

Si Banat djiploëh pèng ba' poentja idja ma. Teuma djitrōn djipeukeue landja oekeudè. Mangat reudjang trō' si Banat djipeukoh rèt lampōih. Beuthat rèt lam lampōih njan seuma' batjoet. Sabab sinan le timoh ba' kajèe.

Diteungoh rèt djideungo soe oereueng teumawō':

,,Da! Da! Ho neudja', da?"

Si Banat djidong sidjamong. Djikalon oeba' teumpat oereueng meuhej njan. Roepa ri adoëdji njang teumawō'.

Lam ba' teubèe teubiet si Gam ngon si Poetéh. Bandoea teusinjom-sinjom.

,,Ō, njoëkeu ho kah bandoea,'' kheun si Banat.

,,Ma tanjong boenoë kon diroemoh. Geukeumeung joee dja' bloë ranoeb si'at oekeudè. Tapi kah kadja' meurawōh si'oeroë soentō'. Peue roë dawō'-keu doea-doea sinan?"

,,Di gob na . . . .," seu'ōt si Gam keumeung poemeugah.

,,Sjét!" moebi'at si Poetéh. Sira djiblie ateueh adoëdji. Ngon djibōt teunoenjo' wie oeba' babah.

Si Gam ka moephōm. Sabab njan djikheun:

,,Di gob ngon lém na peue-peue geuteumeung boenoë. Tapi han meutém peugah." Saré djikheun njan djikeureuléng ba' djaroë oeneun si Poetéh. Ngon djaroë njan si Poetéh djimat baloeem. Teugoh that djithoeeb babah baloeem njan. Na bè' lheueh beunda njang didalam.

,,Peue djinèh?" tanjong si Banat.

,,Nakeu peue-peue. Han djeuet peugah-peugah, kon lém?" djaweueb lom si Gam.

---

20. Tjitjém.

I.

„Ka koetoepeue . . . . !” kheun si Banat. „Kadja’ pèt boh koepoela Nè’ Djōnah. Bahkeu, ingat ba’ gèt! Euntreu’ koepeugah ba’ ma.”

„Kon sagaj.”

Si Poetéh meunjeum teumakōt. Sabab njan djimeuteupat:

„Bōh hoh! Djeuet neukalon. Tapi beu teugoh. Euntreu’ djipo.”

„É, dō’,” kheun si Gam sira djisoera’ dadji. „Atra kon boh koepoela. Séb moepeungeut mantong.”

Si Poetéh djipeuhah baloeem. Dadji djeungeu’ oedalam.

Peue djikalon?

Saboh aneu’ tjitjém njang ban meureubōng boelèe. Kadang aneu’ tjitjém srōt dalam eumpoeng. Binatang njan djimeusoe meutjieb-tjieb sabab teumakōt. Sang-sang djilakèe joee peulheueh droëdji ba’ aneu’ miet njan. Tapi han sakon goena.

,,'Oh trōih oeroemoh kamoë keumeung peulōb lam tjintra,'' kheun si Gam. ,,Lém geukeumeung peugèt tjintra saboh niba' peuleup[illegible]ue' [illegible]eureuja.

Oedalam tjintra njan geupasoë piala doea boh. Keu teumpat ie ngon oempeuendji. Geukheun lé lém, mangat bè' deue'dji . . . .''

Po Gam keumeung meureuntam ladjoe. Ada' meung kon dadji kheun meunoë:

„Njan moedahkeu. Tapi koekeumeung tanjong ba' kah: Hana weuehkeu kakalon tjitjém njang teungoh meu'oengkab-oengkab njan? Sangkira kah djidrob lé gogasi. Djipeulōb lam eumpang. Boe djibōh keunan. Ie pi djibōh keunan. Tapi han djibri teubiet meu si'at oeloea. Pakri ban ba' peunjeum kah?"

„Ai, teuntèe hana mangat!"

„Teuma djinoë pakon tjit kakeumeung koerōng tjitjém njan?"

„Ō, tjitjém binatang," seu'ōt si Poetéh.

„Hana peue ada' tapeutamong lam tjintra, kon lém?" talèh si Gam lom.

Weueh that até si Banat 'oh djideungo meunan djeunaweueb adoëdji.

---

21. Tjitjém.

II.

,,Pakon tjit meungnjo kah geukoerōng han kadjinoh. Meungnjo tjitjém kakheun: ,,Hana djeuet keupeue.'' Peugah sigo ba' da, peue dalèh?''

,,Sabab . . . . Sabab . . . .''

,,Bōh kheun leugat, peue sabab!''

Si Poetéh ngon si Gam kakeu sada'. Han djitoekri djaweueb teunanjong dadji.

,,Teuma da kheun ba' kah peue sabab? Sabab kah ba' 'at njoë ka toewo. Binatang njan oebit lom ngon leumoh. Han é' djilawan kah bandoea. That teuga kah niba' djih. Bit pi meunan keu bibeueh teulindandji tjit. Di djih meuheut tjit djikeumeung grōb-grōb keudéh-keunoë. Djikeumeung meu'èn ban njang soeka. Lagèe si Gam ngon lémdji.

Tjoeba piké keudroëkeu. Padit na soesah até ma ngon jah. Meungnjo tjré siblét ngon geutanjoë. Meunan tjit djinoë ma koe aneu' tjitjém njan. Goendah atédji hana bagoë. Sabab aneu'dji hana

djiwoë oeroemoh. Ka djidrob lé aneu' oereueng teuga."

,,Pat ma koedji njan, da?" tanjong si Gam.

,,Teuntèe sinoë daro' njoë," seu'ōt si Banat. Si Banat djitangah keudéh keunoë. Ditjōng ba'

pala deuih doea boh tjitjém. Bandoea tjitjém njan djimeusoe sabé.

Kheun si Banat: ,,Ba' keunira da, djéhkeu ma koedji ditjōng pala. Na kakalon?"

,,Na," seu'ōt si Gam ngon si Poetéh.

,,Draih that djimeusoe. Peue djikheun njan, da?" tanjong si Gam.

Seu'ōt si Banat: ,,Djimoë. Djiba'e aneu'dji ka gob toeeng. Djikheun: Padjankeu lōn teumeung

kalon lom aneu' lōn sidroë! Alah haj boh até, meusampé pat tatinggaj ma. Soëkeu lōn timang lom beungoh seupōt. Soëkeu ma tingkoee ngon ma leumoeeng. Ba' soëkeu lom ma poepoeléh hè'. Djan ma woë djeu'ōh-djeu'ōh. Aneu' ma ka djidrob lé manoesia. Alah haj tangké até, bidjèh mata ma! Pakrikeu ma paban. Ma njoë binatang oebit. Han é' ma lawan manoesia. Hana daja ma rampaih gata poelang ba' djaroëdji."

---

22. Aneu' gèt até.

Si Banat djipijōh si'at niba djimarit. Si Gam ngon si Poetéh teudong tahe. Matadji hana djipoewèh oeba' tjitjém ditjōng pala. Niba' djipijōh tjitjém djimeusoe 'oh makén that.

Adoë adoeen teuka sajang.

Ngon hana djithèe si Poetéh ka djipeulōb djaroë lam baloeem. Djipeuteubiet aneu' tjitjém njang ka jo lagèe geumpa.

„Meungnjo lōn peulheueh keulaï aneu' tjitjém njoë, pakri da?" tanjong si Poetéh.

„Njankeu tanda adoë lōn aneu' gèt até. Djitoepeue sajang keu binatang. Tanda adoë lōn ka raje'. Tanda adoë lōn ka moebida. Ka djitoepeue gèt deungon brō'."

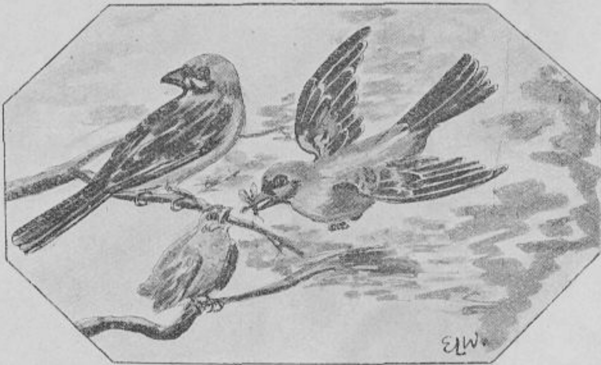
Si Poetéh djipoeba teuma aneu' tjitjém njan joeb ba' pala. Lheueh njan djidja' dong meusapat ngon da. Djikeumeung kalon, peue ban doedoë.

Aneu' tjitjém njan mantong meutjieb-tjieb. Badandji mantong meutō-tō. Ban lakoe mantong meunjeum teumakōt.

Na sikeudjab trōnlé madji ditjōng pala. Sira djimeusoe djisama-sama aneu'dji njan. Kadang

djidja' sah: ,,Bè' lé kiam, haj nja' tjoet. Kah djinoë ka seulamat niba' mara. Ka djipeulheueh kah lé aneu' manoesia njang gèt boedoë."

Doea lhèe go djilajang-lajang droë, dji'é' teuma oetjōng pala. Djidja' dong toë lakoëdji. Njankeu ajah di aneu' tjitjém njan. Teuma djimeusoelé

bandoea meu'alōn-alōn. Saré dji'anggō' ngon oelèe, djikeupa' ngon sajeueb. Djitjhèn keudéh, djitinggrōm keunoë. Djinari-nari ateueh tjabeueng kajèe njan.

,,Njan peue djipeugah djinoë, da?" sasat po Gam.

,,Hana katoepeue?" seu'ōt si Banat. ,,Djikheun atédji gala' han ban. Sabab aneu'dji ka kapeulheueh. Keu kah bandoea djilakèe doe'a. Djikheun, beu reudjang raje'. Beu reudjang kaja. Teuma

njang keu aneu'djih euntreu' djipoewoë. 'Oh ka tawèh geutanjoë sinoë. Bōh dja' oedéh taminah kaman. Mangat djipoewoë aneu'dji njan oeroemoh."

Lheueh niba' njan ban sisèedara pi djipeukeuekeu oekeudè. Djidja' moebloë peue njang geuhoee lé ma.

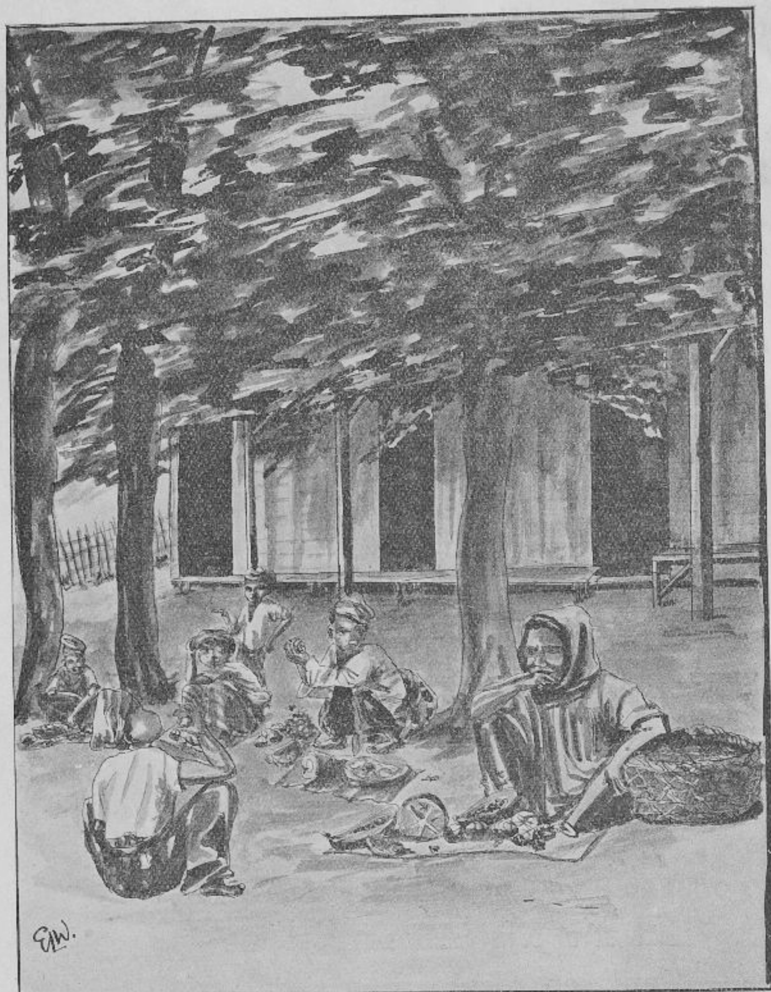
---

23. Tala' hawa.

Tango koekisah si Nja' Ali,
Ba' si'oeroë djidja' meu'ali,
Meuteumeung pèng na lhèe tali,
Teuma djidja'lé landja oepeukan.

Dji'eu boh kajèe le gob meukat,
Drien ngon rambōt lom boh langsat,
Mamplam teu'iréh kon lé mangat,
Nja' Ali leugat peurab keunan.

Nja' Ali djidoee'lé djitimpōh,
Seun-seun sapeue jōh njan djipadjōh,
Mamèh rasa meusra lam toebōh,
Ngon boh koemoekōh lom djitindan.

Pèngdji habéh han djihiroë,
Djitala' hawa djikheun oeroë njoë,
Njankeu sabab djipadjōh 'oh troë.
Rab han é' woë beudoh sinan.

Nja' Ali toewo keu kheun goerèe,
Geutham, bè' le padjōh boh kajèe,
Meung goh lom boe tamakeuen dilèe,
Meunan njang mèe ingat bè' han.

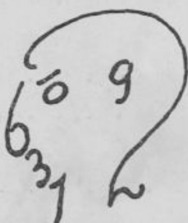
Na sikeudjab lheueh njan teuma,
Proeet pi sakétlé djirasa,
Seungkoë han ban tan ngon peusa,
Djikli' meutaga lakèe bantoean.

Lah teuka ma geudja' toelōng,
Nja' Ali geupoewoëlé geudoekōng,
Geumamoh ranoeb gambé ngon bakōng,
Geuseumbō ba' lhōng proeet aneu' njan.

Teukeudi Toehan Rabōn Kadé,
Bit njo Nja' Ali pi poeléhlé
Tapi séb djradji han sabé
Singoh-ngoh han lé djipeugèt meunan.

PENEUGLAH HIEM BA' MOEKA 13.

1.

2.

1	3	2
3	2	1
2	1	3

3.

		<u>B</u>		
	K	<u>A</u>	J	
<u>B</u>	<u>A</u>	<u>N</u>	<u>A</u>	<u>T</u>
	G	<u>A</u>	M	
		<u>T</u>		

PEUNEUGLAH HIEM BA' MOEKA 47.

1. Tjoebè'.
2. Ba' pisang. Ōn pisang. Boh djantōng.
3. Mano' agam.

ASOË.
